

СЪЮЗ НА ИНВАЛИДИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЧЛЕН НА "EUROPEAN DISABILITY FORUM"

**Национален център за обучение, квалификация,
информация и консултации на инвалиди**

година XXVII
май 2017 год.

ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

Съюзен живот

I. На 17 и 18. 05. 2017 г. в х-л "Жеравна" – гр. Баня се проведе **Общо (делегатско) събрание на СИБ**, което обсъди Отчет за дейността на УС на СИБ за 2016 г. и Доклад за извършената работа в СИБ за периода 01.01. 2016 г. до 31.12. 2016 г.; Отчет за дейността на ЦКРК на СИБ през 2016 г.; Отчет за изпълнението на бюджета на СИБ за 2016 г. и Бюджет на СИБ за 2017 г.

Делегатите обмениха мнения за ролята на СИБ в развитието на страната в условията на новия мандат на Правителството и произтичащите от коалиционното споразумение промени в социалната политика по отношение на хората с увреждания.

СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

I. **Председателят на СИБ и председател на НСХУБ е изпратил писма до Омбудсмана на Република България г-жа Мая Манолова, Президента на КНСБ г-н Пламен Димитров и Президента на КТ "Подкрепа" г-н Димитър Манолов във връзка с данните и твърденията, които се разпространяват чрез средствата за масова информация относно медицинската експертиза и инвалидните пенсии.**

**ДО г-н Пламен Димитров
Президент на КНСБ**

В последните месеци чрез средствата за масова информация се разпространяват данни и твърдения за хората с увреждания, които са в разрез с данните на европейската и националната статистика, подхвърлят се обобщения за всички хора с увреждания и квалификации, като "фалшиви инвалиди", "лъжливи експертни решения" и др., повтаряни охотно от политици, висши държавни чиновници, социолози и журналисти. Особено опасни за демокрацията и Европейското развитие на България е включването в предизборни платформи и обещания, в т.ч. и от коалиционни партньори на идеи, предложения и проекти за нормативни документи, основаващи се на тези неверни данни. Пример за такива антиконституционни и противозаконни намерения са декларации за предстоящо увеличение на минималните пенсии със средства, отнети от т.н. "фалшиви пенсионери за инвалидност". Възниква въпросът за остро противопоставяне на едни групи пенсионери на други, с което се срива пенсионната уредба и се орязват законните доходи на голяма част от населението,

предимно хора с увреждания, които ще изпаднат под линията на бедността.

Една от екзотичните идеи на МТСП и, както личи подкрепена от МФ, е да се икономисат от инвалидните пенсии 600 млн. лв., с които да се индексират всички останали пенсии със средномесечния осигурителен доход през 2009 г., считано от 01.01.2019 г. По този начин ще се замести принципът за възмездност на пенсионното осигуряване с политическа целесъобразност. За да се отдели такава сума от общо 1.7 млрд. лв. планирани в бюджета на НОИ за инвалидни пенсии, означава да се намалят инвалидните пенсии с повече от 35 %. Тези 600 млн. лева подозрително съвпадат със сумите, които ще се икономисат от 35% намаление на средствата за инвалидните пенсии - това ни напомня за стъкмистика.

Съгласни сме, че има недействителни решения на ТЕЛК, но едва ли ще се докаже такъв процент “фалшиви инвалидни пенсии”. Това ще бъде оправдание за масово занижаване процента за нетрудоспособност при освидетелстване и преосвидетелстване на хора с увреждания от експертните медицински комисии, преминали в системата на НОИ. Посочва се и механизмът, с който да се изпълни тази задача – преминаване на комисиите за медицинска експертиза от МЗ към НОИ.

Имаме основателни предположения, че ще се отиде към административно налагане на рестриктивни критерии за издаване на решения на ТЕЛК, както и че ще се намали процентът загубена работоспособност или вид и степен на увреждане (до 18 г. възраст и над пенсионна). Всичко това означава, че едни хора с увреждания ще получат по-малки пенсии, а повече от 150 000 лица с увреждания ще ги загубят напълно и всичко това **без да са предприети сериозни мерки срещу нарушителите в системата**. Категорични сме, че трябва да бъдат отстранени от системата само нарушителите, а не покрай мокрото да изгори и сухото.

Според данните, публикувани в интернет страницата на НОИ (статистически бюлетин, пенсии към 31.12.2016г. стр. 7):

Броят на лицата с увреждания, получаващи инвалидни пенсии, са както следва:

I. Фонд „Пенсии“:

1. Инвалидност поради общо заболяване (от трудова дейност) -	455 124
3. Инвалидност поради общо заболяване – ЗПЗСК (от тр. дейност)	638
5. Инвалидност поради общо заболяване – СВОК (тр. дейност)	814
	456 576

III. Фонд “Пенсии, несвързани с трудова дейност”:

2. Военна Инвалидност	2 652
9. Социални пенсии за инвалидност	49 793
	52 445

Общо: 507 569

Лицата, които са с ТЕЛК за намалена работоспособност от 50 до 71%, не получават $\frac{1}{4}$ (25%) от социалната пенсия за инвалидност (в размер между 31 до 33 лв) - по данни на НОИ те са 160 208. Към тези лица прибавяме още лицата, които получават пенсии, несвързани с трудова дейност - 52 445. Общо лицата, които не получават добавката от $\frac{1}{4}$ социална пенсия (до 33 лв) са 212 653.

Броят на лицата, които получават втора пенсия за инвалидност, равна на $\frac{1}{4}$ (25 %) от социалната пенсия за инвалидност (в размер до 33 лв) постоянно намалява,

тъй като освидетелстваните и преосвидетелстваните лица след 01.01. 2015 г. губят това право, а 25 % от “социалните пенсии”, които продължават да се изплащат на правоимащите лица, са замразени на размера от 2014 г.

Несъмнено налагането на подобни идеи, като преминаване на комисиите за мед. експертиза от МЗ към НОИ, или разделянето им - вид и степен на увреждане – ТЕЛК, а процент загубена (запазена работоспособност) – НОИ, водят до прилагане на административни мерки, които ще доведат до “производство” на хората с увреждания по планов път, в зависимост от размера на дефицита в НОИ чак до 2055 г.

Нарушава се член 4, точка 4 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, която по наше настояване беше ратифицирана от Народното събрание през 2012 г.

Всичко това ще има отрицателен социален ефект, като изпрати под линията на бедността от 314 лв множество хора с увреждания, независимо от изправността на техните експертни решения. Като се има предвид издигането на отговорни позиции в държавните структури на лица с подобни разбирания, съществува реална опасност те да прераснат в държавна политика, а това ще се отрази неблагоприятно върху Председателството на България на Европейския съюз през 2018 г.

Уверяваме Ви, че българските неправителствени организации – членки на редица европейски организации, ще запознаят европейската общественост с българския опит при решаване на сложни социални проблеми.

Ние настояваме за:

1. Въвеждане системата за оценка на функционалността (ICF) на Световната здравна организация (СЗО).

2. Оптимизиране на медицинската експертиза като подкрепяме предложението да се премине към реструктуриране на органите на медицинската експертиза - в единна административна структура, подчинена на МЗ, включваща НЕЛК, ТЕЛК, РКМЕ. Връщане лекарите на НОИ в ТЕЛК, като се запише, че ако лекаря, представител на НОИ се подпише с „особено мнение” или не подпише протокола, лицето се връща за ново освидетелстване. В този случай регионалното поделение на НОИ посочва в коя лаборатория (доверена на НОИ) , лицето трябва да направи нови изследвания. По този начин контрола в ТЕЛК (изведени от ДКЦ) и подчинени на НЕЛК (която е подчинена на МЗ) ще има двоен контрол от една страна МЗ-НЕЛК-ТЕЛК и от друга - НОИ- ТЕЛК. Всичко това ще доведе до ефективен контрол върху цялостната дейност на медицинската експертиза и по вертикалата и в самите ТЕЛК. Само така ще се отстранят нарушителите в системата.

3. Да стартира изградената електронна информационна система на медицинската експертиза, като НЕЛК започне да предоставя информация на Агенцията за хората с увреждания, с което да се създаде необходимото условие за прозрачност и контрол върху експертизата от всички заинтересовани институции. Да се въведе Електронна здравна карта и електронно досие.

4. Да се изключат бъдещи действия от страна на правителството (като, например, лишаване от инвалидна пенсия на работещите с увреждания), които могат да доведат до социално напрежение и са стъпка назад от завоювани в годините позиции, относно социалната политика за хората със специфични възможности. Съгласни сме,

че е необходима реформа в законодателството, касаещо оптимизиране на системата на медицинската експертиза и предприемане на мерки за оптимизиране на нейните структури. Тази реформа обаче не бива да бъде на гърба на хората с увреждания.

5. Да се разработи компенсаторен механизъм, за да се получават отнетите 25% социална пенсия от хората с трайни увреждания, например под формата на месечна социална помощ за лице с трайно увреждане.

6. Размерът на елементите, формиращи интеграционната добавка по Закона за интеграция на хората с увреждания, да се определят като процент от минималната работна заплата за страната.

7. Да се увеличи размерът на интеграционната добавка за балнеолечение и рехабилитационни услуги, съобразно действителната им стойност.

8. Да се включат в списъка на помощните средства, медицински изделия и приспособления за хора с увреждания към ППЗИХУ нови позиции, отговарящи на съвременните технологии и производство и на новите заболявания.

9. Да се осигури държавна и социално-икономическа защита на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, в това число да се актуализира Списъкът по ЗОП с номенклатурите, които присъстваха преди драстичното редуциране на съществуващия списък.

10. Да се решат проблемните сфери за ефективно участие на национално представителните организации на и за хора с увреждания като законен социален партньор на правителството в социалната политика в сферата на хората с увреждания.

11. Да се създадат условия, гарантиращи достъпно образование на всички лица и деца с увреждане.

12. Да се гарантира достъпната архитектурна среда.

13. Да се предприемат активни действия, за да се спрат атаките от страна на коалиционни партньори срещу хората с увреждания като се преустанови противопоставянето на тази група спрямо пенсионерите с най-ниски пенсии, защото по този начин цялото общество се настройва срещу хората с увреждания.

14. Като доходен критерий за различните видове доплащания за хората с увреждания да бъде приета линията на бедността.

15. Да се излезе с официални актуални данни на НОИ пред българската общественост за броя на хората с увреждания, за броя на получаващите инвалидни пенсии и др. данни.

Председател на НСХУБ и на СИБ г-н Красимир Коцев

Забележка: Становището на СИБ стана общо становище на национално представителните организации на и за хора с увреждания, членове на НСИХУ. От тяхно име е изпратено писмо с подобен текст и идентични препоръки до средствата за масова информация и до Министъра на труда и социалната политика г-н Бисер Петков.